

QUICK SCAN BESCHERMDE NATUUR KLEIWINNING MIDDELAAR

Toetsing Wet natuurbescherming,
onderdelen soortenbescherming en
gebiedsbescherming

In opdracht van: Dekker Groep

Opgesteld door: René Krekels & Bram Aarts
Projectnummer: 19-109

Datum: 12 december 2019

Offertetitel	
Quick scan beschermde natuur kleiwinning Middelaar	
Toetsing Wet natuurbescherming, onderdelen soortenbescherming en gebiedsbescherming	
Getekend voor akkoord	
Naam inschrijver	Natuurbalans – Limes Divergens BV
Naam en functie van vertegenwoordigingsbevoegde	Drs. R. Krekels directeur-grootaandeelhouder
Handtekening	
Datum	12 december 2019

Colofon

© 2019 Natuurbalans - Limes Divergens BV / Dekker Groep

Tekst en samenstelling: R.F.M Krekels & Bram Aarts.

Eindverantwoordelijk: drs. R.F.M. Krekels

Met medewerking van: Gert Hoogerwerf, Johan Meijer & Vincent de Jong

Projectnummer: 19 – 109

In opdracht van: Dekker Groep

Wijze van citeren: R. Krekels & B. Aarts, 2019. Quick scan beschermde natuur Kleiwinning Middelaar. Toetsing Wet natuurbescherming, onderdelen soortenbescherming en gebiedsbescherming. Natuurbalans - Limes Divergens BV, Nijmegen.

Niets uit dit rapport mag worden veeleenvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van scanning, internet, druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Dekker Groep en Natuurbalans - Limes Divergens BV noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd. Gegevens die afkomstig zijn uit de NDFF (Nationale Databank Flora en Fauna) mogen niet zonder toestemming van BIJ12 worden verstrekt aan derden of op enige andere wijze openbaar gemaakt worden.

Natuurbalans - Limes Divergens BV is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Natuurbalans - Limes Divergens BV. Dekker Groep vrijwaart Natuurbalans - Limes Divergens BV voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

Natuurbalans - Limes Divergens BV is lid van het Netwerk Groene Bureaus, brancheorganisatie voor kwaliteitsbevordering en belangenbehartiging.

Het kwaliteitsmanagementsysteem van Natuurbalans - Limes Divergens BV is gecertificeerd door EBN Certification en voldoet aan de eisen gesteld in de norm ISO 9001:2015.

INHOUD

1	INLEIDING	5
2	BESCHRIJVING VOorgenomen IngREEP	7
2.1	Ingreeplocatie en onderzoeksgebied	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
3	ONDERZOEKSMETHODE	8
3.1	Bureauonderzoek.....	8
3.2	Veldonderzoek	8
3.3	Opzet quick scan.....	8
4	TOETSING WET NATUURBESCHERMING: ONDERDEEL SOORTENBESCHERMING.....	10
4.1	Overzicht van beschermde soorten	10
4.2	Vaatplanten en mossen.....	10
4.3	Vleermuizen	11
4.4	Grondgebonden zoogdieren	12
4.5	Broedvogels.....	14
4.6	Reptielen	16
4.7	Amfibieën	16
4.8	Vissen.....	17
4.9	Ongewervelden	17
5	TOETSING WET NATUURBESCHERMING: ONDERDEEL GEBIEDSBESCHERMING.....	19
6	CONCLUSIES.....	20
6.1	Consequenties natuurwetgeving.....	20
6.2	Mitigerende maatregelen	20
6.3	Vervolgonderzoek.....	21
6.4	Samenvatting	21
7	BRONNEN.....	22
8	BIJLAGE NATUURHERSTEL UITERWAARD MOOK-MIDDELAAR.....	23

1 INLEIDING

Aanleiding

De Dekker Groep is voornemens 6 percelen in de uiterwaard van Mook en Middelaar (Noord-Limburg) te hercultiveren.

In de projectomschrijving in hoofdstuk 2 zijn de details over het geplande werk te vinden.

Realisatie van deze ingreep kan leiden tot overtreding van verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming (Wnb), die onder andere de bescherming regelt van dier- en plantensoorten en Natura 2000-gebieden. Overtreding van verbodsbepalingen uit de Wnb vereist mogelijk een ontheffing en/of vergunning.

Ten behoeve van de uitvoerbaarheid en vergunbaarheid van de voorgenomen ingreep dient een actueel en volledig beeld te bestaan van het voorkomen van beschermde soorten en habitattypen op de ingreeplocatie of binnen de invloedssfeer ervan. Aan de hand daarvan dient de voorgenomen ingreep getoetst te worden aan de bepalingen in de Wnb.

Opdrachtformulering

Op verzoek van Dekker Groep heeft Natuurbalans - Limes Divergens BV een quick scan uitgevoerd waarbij de voorgenomen ingreep is getoetst aan de Wnb.

De quick scan bestaat uit een eenmalig bezoek aan de ingreeplocatie, waarbij op basis van uitvoerige kennis over ecologie en verspreiding van flora en fauna een inschatting is gemaakt van de potenties van de ingreeplocatie voor beschermde natuurwaarden. Aan de hand van deze inschatting zijn mogelijke effecten op beschermde natuurwaarden in beeld gebracht en zijn maatregelen aangegeven om eventuele schade te mitigeren of te compenseren. Tenslotte is aangegeven of nader veldonderzoek noodzakelijk is.

Doelstelling

De quick scan heeft als doel de impact van de voorgenomen ingreep op beschermde soorten en gebieden vast te stellen, om zo te kunnen bepalen welke mitigerende en/of compenserende maatregelen getroffen dienen te worden en of een ontheffing of vergunning noodzakelijk is. Het onderzoek geeft antwoord op de volgende vragen:

Traject Wet natuurbescherming: onderdeel soortenbescherming

1. Komen op de ingreeplocatie beschermde soorten voor of kunnen deze hier worden verwacht?
2. Wat zijn eventuele negatieve effecten van de voorgenomen ingreep op deze beschermde soorten?
3. Op welke wijze kunnen eventuele negatieve effecten voorkomen of beperkt worden?
4. Is er een kans op overtreding van verbodsbepalingen uit artikel 3.1 (soorten Vogelrichtlijn), 3.5 (soorten Habitatrichtlijn) of 3.10 (andere soorten)?
5. Is een ontheffing van de Wnb nodig?
6. Wordt vervolgonderzoek noodzakelijk geacht?

Traject Wet natuurbescherming: onderdeel gebiedsbescherming

Door middel van een voortoets wordt antwoord gegeven op de vraag of er een kans is op negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van nabijgelegen Natura 2000-gebieden. Hierop zijn drie antwoorden mogelijk:

-
1. Er is zeker geen negatief effect.
 2. Er is kans op een negatief effect, maar het effect is zeker niet significant. Een vergunningaanvraag is aan de orde. Voor de toetsing dient een *verslechterings- en verstoringstoets* te worden uitgevoerd.
 3. Er is kans op een significant negatief effect. Een vergunningaanvraag is aan de orde. Voor de toetsing dient een *passende beoordeling* te worden uitgevoerd.

In het kader van voorliggend project is provincie Limburg het bevoegde gezag ten aanzien van de Wnb.

Leeswijzer

Hoofdstuk 2 beschrijft ligging en begrenzing van de ingreeplocatie en gaat in op de voorgenomen ingreep.

In hoofdstuk 3 volgen opzet en uitvoering van het voorliggende onderzoek.

In hoofdstuk 4 en 5 wordt de voorgenomen ingreep getoetst aan de Wnb, respectievelijk toetsing van soorten en van gebieden.

In hoofdstuk 6 worden de belangrijkste conclusies op een rij gezet.

2 BESCHRIJVING VOORGENOMEN INGREEP

Het project bestaat uit het hercultiveren van 6 percelen in de uiterwaard van Mook en Middelaar, Noord-Limburg (zie onderstaande figuur 1).

Er wordt gewerkt volgens de Gedragscode 'Zorgvuldig winnen Gedragscode Flora- en faunawet voor natuurbewust ontgronden Federatie, van Oppervlaktedelfstoffenwinnende Industrieën FODI (2e geactualiseerde versie, maart 2016).

Uitvoeringsfase

- Het afgraven van de bovenste 2,5 meter (kleiwinning met behulp van kraan, afvoer per as/schip).
- Uitvoeringstraject is 8 jaar.
- Om schade en verstoring van de westelijke dassenburcht, bij het meest noordelijke perceel te voorkomen, zal binnen een straal van minimaal 50 meter rondom die burcht van ontgroning worden afgezien.
- Activiteiten binnen 200 meter van de burcht zullen enkel tussen zonsopgang en zons- ondergang plaatsvinden. Door de bovenstaande afstanden te hanteren hoeft geen rekening gehouden te worden met de kwetsbare periode voor dassen.

Gebruik na uitvoeringsfase

- Na het afgraven van de klei wordt er circa 1,5 meter schone grond van buitenaf terug gebracht (aanvoer per as/ship, verwerken met kraan/bulldozer).
- De ontkleide percelen worden als landbouwgrond opgeleverd.

Inrichting

- Op de randen van de ontkleide percelen wordt een maasheggenstructuur (meidoorn- en sleedoornheggen) aangebracht. De percelen zelf worden als landbouwgrond benut.

Figuur 1. Ligging en begrenzing van de 6 ingreeplocaties (de nummers verwijzen naar foto's).

3 ONDERZOEKSMETHODE

3.1 BUREAUONDERZOEK

Voor het onderzoek zijn archiefgegevens verzameld van streng beschermde planten en dieren die voorkomen in de omgeving van de ingreeplocatie (tot 2 km afstand). Als basis hiervoor is de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) geraadpleegd. Deze databank bevat waarnemingen van beschermde en zeldzame planten en dieren in Nederland. De NDFF-aanvraag is gedaan op 15 juni 2019 en bevat alle waarnemingen van beschermde soorten over de afgelopen 10 jaar. Tevens zijn door Vereniging Das en Boom gegevens aangeleverd van dassen in het onderzoeksgebied.

3.2 VELDONDERZOEK

Op 13 juni 2019 en op 3 december 2019 is de ingreeplocatie door een ecooloog van Natuurbalans - Limes Divergens onderzocht op het actuele voorkomen van beschermde soorten. Aan de hand van aanwezige biotopen is tevens ingeschat welke functie de ingreeplocatie kan vervullen voor beschermde soorten. Aanvullend is op basis van uitvoerige kennis over ecologie en landelijke verspreiding van beschermde soorten bepaald of het voorkomen van andere beschermde soorten verwacht kan worden en of nader onderzoek noodzakelijk is.

Het veldonderzoek dat is uitgevoerd ten behoeve van de quick scan was beperkt van opzet. Mocht aanvullend onderzoek nodig zijn, dan is dat in de aanbevelingen opgenomen.

3.3 OPZET QUICKSCAN

Toetsing aan de Wet natuurbescherming: onderdeel soortenbescherming

Door middel van een effectanalyse wordt onderzocht of de voorgenomen ingreep leidt tot negatieve effecten op beschermde soorten. Daarbij wordt in de Wnb onderscheid gemaakt in drie beschermingsregimes:

- 1) Soorten Vogelrichtlijn (§ 3.1 Wnb): alle van nature in Nederland in het wild levende vogels.
- 2) Soorten Habitatrichtlijn (§ 3.2 Wnb): alle soorten van bijlage IV van de Habitatrichtlijn, bijlage I en II van het Verdrag van Bern en bijlage II van het Verdrag van Bonn, met uitzondering van de soorten bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn.
- 3) Andere soorten (§ 3.3 Wnb): alle soorten die vanuit nationaal oogpunt beschermd worden met uitzondering van vrijstellingen.

Indien uit de effectanalyse blijkt dat er een kans is op overtreding van verbodsbepalingen uit de Wnb zijn vervolgstappen nodig:

- a) Treffen van maatregelen om negatieve effecten te voorkomen.
- b) Werken volgens een goedgekeurde gedragscode.
- c) Aanvragen van een ontheffing van de Wnb.

a. Treffen van maatregelen

Door het treffen van maatregelen kunnen negatieve effecten op beschermde soorten worden voorkomen, verminderd of hersteld. Daarbij kan het gaan om mitigerende maatregelen

(voorkomen of verminderen van effecten of herstel op de locatie van handeling) of om compenserende maatregelen (herstel of verbetering op een andere locatie).

b. Werken volgens goedgekeurde gedragscode

Handelingen in het kader van ruimtelijke ontwikkeling of inrichting leiden niet tot overtreding van verbodsbepalingen uit artikel 3.1, 3.5 en 3.10 indien deze handelingen aantoonbaar worden uitgevoerd conform een goedgekeurde gedragscode. In dat geval is geen ontheffing nodig.

c. Ontheffing Wnb ten aanzien van beschermde soorten

Kan overtreding van verbodsbepalingen - ondanks voorgaande stappen - niet geheel worden voorkomen en geldt er geen vrijstelling, dan is ontheffing van de verbodsbepalingen nodig. Een ontheffing kan uitsluitend worden verleend onder de volgende voorwaarden:

1. Er is geen andere bevredigende oplossing.
2. Er is sprake van een wettelijk belang.
3. Er is geen verslechtering/afbreuk van de staat van instandhouding van beschermde soorten.

Het aanvragen van een ontheffing voor soorten kan op twee manieren:

- 1) een afzonderlijke ontheffing aanvragen bij provincie Limburg of
- 2) als onderdeel van de omgevingsvergunning bij de gemeente.

Toetsing aan de Wet natuurbescherming: onderdeel gebiedsbescherming

Door middel van een voortoets wordt bepaald of er voor de voorgenomen ingreep een vergunningplicht geldt ex artikel 2.7 van de Wnb. In de voortoets worden de volgende vragen beantwoord:

1. Ligt een Natura 2000-gebied binnen de invloedssfeer van de voorgenomen ingreep?
2. Wat zijn de mogelijke negatieve effecten van de voorgenomen ingreep op de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied in kwestie? Daarbij wordt ook ingegaan op effecten van stikstofuitstoot (NO_x) en -depositie op stikstofgevoelige habitats.
3. Kan de ingreep, gelet op de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied:
 - a. de kwaliteit van de natuurlijke habitats of de habitats van soorten in dat gebied verslechteren?
 - b. een (significant) verstorend effect hebben op de soorten waarvoor dat gebied is aangewezen?

Uiteindelijk wordt in voorliggende quick scan een antwoord gegeven op de vraag of een vergunning op de Wnb vereist is en zo ja, middels welke toets een verlening daarvan dient te worden beoordeeld; een *verstorings- of verslechteringstoets* of een *passende beoordeling*. De vergunning dient aangevraagd te worden bij provincie Limburg.

Indien mitigerende of compenserende maatregelen nodig zijn om schade te verzachten of te compenseren, houdt dat per definitie in dat er een kans is op negatieve effecten. In dat geval dient voor uitvoering van de ingreep een vergunning aangevraagd te worden.

4 TOETSING WET NATUURBESCHERMING: ONDERDEEL SOORTENBESCHERMING

4.1 OVERZICHT VAN BESCHERMDE SOORTEN

Tabel 1. Overzicht van streng beschermde soorten in de omgeving van de ingreeplocatie. De gegevens zijn afkomstig uit waarnemingsarchieven (NDFF van laatste 10 jaar) en het veldbezoek.

WNB: Soort is opgenomen in de Wet natuurbescherming (VR = Vogelrichtlijn, HR = Habitatrichtlijn, A = Andere beschermde soort).

RL: Soort is opgenomen op de Rode lijst (ge=gevoelig, kw=kwetsbaar, be=bedreigd, eb=ernstig bedreigd, vn=verdwenen).

Nederlandse naam	WNB	RL
VAATPLANTEN EN MOSSEN		
Geen waarnemingen van beschermde soorten		
VLEERMUIZEN		
Geen waarnemingen van beschermde soorten		
GRONDGEBONDEN ZOOGDIEREN		
Das	A	
VOGELS MET JAARROND BESCHERMD NEST		
Buizerd	VR	
Overige vogels zonder jaarrond beschermd nest	VR	
REPTIELEN		
Geen waarnemingen van beschermde soorten		
AMFIBIEËN		
Geen waarnemingen van beschermde soorten		
VISSEN		
Geen waarnemingen van beschermde soorten		
ONGEWERVELDEN		
Geen waarnemingen van beschermde soorten		

4.2 VAATPLANTEN EN MOSSEN

Aanwezigheid op de ingreeplocatie

In de archiefwaarnemingen van NDFF zijn geen beschermde vaatplanten en/of mossen opgenomen.

Op basis van expert judgement kan worden gesteld dat er op de ingreeplocatie geen streng beschermde planten- en mossensoorten voorkomen, omdat de ter plaatse heersende omstandigheden, zijnde agrarisch beheer met grasland en maisakkers, niet geschikt zijn om als groeiplaats voor deze streng beschermde soorten te fungeren. De 6 percelen zijn alle in agrarisch gebruik. Daardoor is er geen beschermde soort te verwachten.

Negatieve effecten van de ingreep

Niet van toepassing. Het uitvoeren van de geplande werkzaamheden zal niet leiden tot aantasting van groeiplaatsen van beschermde planten- of mossensoorten.

Voorkómen van negatieve effecten

Niet van toepassing.

Toetsing aan de Wet natuurbescherming

Verbodsbepalingen van de Wnb ten aanzien van vaatplanten en mossen worden niet overtreden. Een ontheffing van de Wnb voor vaatplanten en mossen is daarmee niet aan de orde. Vervolgonderzoek is niet nodig.

4.3 VLEERMUIZEN

Aanwezigheid op de ingreeplocatie

Op basis van expert judgement kan worden gesteld dat er op de ingreeplocaties geen streng beschermde vleermuizen voorkomen, omdat op deze agrarische locaties geen verblijven voorhanden zijn of vliegroutes (lanen, heggen).

De ter plaatse heersende omstandigheden zijn niet geschikt voor deze soorten. De 6 percelen zijn alle in agrarisch gebruik. Daardoor zijn beschermde soorten niet te verwachten.

Negatieve effecten van de ingreep

Bij de kleiwinning zullen de bomen en aanwezige heggen intact blijven. Dat betekent dat er geen verblijfplaatsen en/of vliegroutes verloren gaan.

De werkzaamheden dienen daarbij wel enkel gedurende de dag plaats te vinden. Indien verlichting op de locatie voorzien is, dient die zich enkel op de werklocatie te richten en niet op aanwezige heggen en/of bomen. Daarmee blijven verstoring of andere negatieve effecten achterwege.

Voorkómen van negatieve effecten

Door het treffen van de volgende maatregelen kunnen negatieve effecten ten aanzien van vleermuizen worden voorkomen:

- Werkzaamheden vinden hoofdzakelijk overdag plaats tussen een half uur na zonsopkomst en een half uur voor zonsondergang.
- Het gebruik van bouwverlichting dient zoveel mogelijk vermeden te worden. Als dat niet geheel te voorkomen is, dient gebruik gemaakt te worden van amberkleurige verlichting en dient deze niet uit te stralen in mogelijke leefgebieden van vleermuizen (bomen, bosranden, etc.).

Toetsing aan de Wet natuurbescherming

Verbodsbepalingen van de Wnb ten aanzien van vleermuizen worden niet overtreden, mits voorgestelde mitigerende maatregelen worden getroffen. Een ontheffing van de Wnb voor vleermuizen is daarmee niet aan de orde. Vervolgonderzoek is niet nodig.

4.4 GRONDGEBONDEN ZOOGDIEREN

Aanwezigheid op de ingreeplocatie

Archiefwaarnemingen uit de NDFF en van Stichting Das en Boom laten zien dat dassen in de nabijheid van het ingreepgebied voorkomen.

Eén grote burcht is gelegen nabij de Mookerplas, ten oosten van de Lambertusweg (zie figuur 2 en foto's hieronder). Een tweede burcht ligt aan de rand van het noordelijkste projectperceel in een houtwal (zie figuur 2 en de foto's op de volgende pagina).

Gezien de grootte en de aanwezige sporen (o.a. nestmateriaal en speelbomen) lijken beide burchten als kraamburcht gebruikt te worden.

De burcht aan de Lambertusweg ligt hemelsbreed op 700 meter afstand ten opzichte van de meest noordelijke percelen voor de kleiwinning. Rondom de dassenburcht zijn graslanden gelegen. In oostelijke richting is het aanliggende perceel een grasland. Wissels vanuit de burcht duiden op migratie naar dit grasland. In westelijke richting bestaat het landgebruik eveneens grotendeels uit grasland. Op 250 meter is een dijk gelegen, met daarachter wederom veel graslanden, omgeven door heggen.

De tweede burcht grenst direct aan een perceel waar kleiwinning is voorzien. Vanuit de burcht lopen diverse wissels in alle richtingen. De omliggende percelen bestaan grotendeels uit graslandpercelen. Incidenteel ligt er een maïsakker.

Figuur 2. Ligging dassenburchten (●) en de bufferzone van 50 meter (○).

De foto's hieronder tonen enkele pijpen van de oostelijke dassenburcht en de wissels naar het grasland aan de oostzijde van die burcht.

De foto's hiernaast tonen enkele pijpen van de westelijke dassenburcht en een wissel die over het noordelijkste projectperceel loopt.

Negatieve effecten van de ingreep

De te ontgleiden percelen zijn momenteel in gebruik als agrarisch grasland, maisakker of zijn anderszins in actief agrarisch gebruik. In principe zijn deze percelen als foerageergebied voor de das te bestempelen. Het grasland is het hele jaar door geschikt als foerageergebied en de maisakkers, in de periode dat de mais rijp is.

Een deel van de te ontgronden percelen ligt binnen het foerageergebied van de das. Het gaat dan om de meest westelijk gelegen dassenburcht (zie figuur 2), nabij het meest noordelijke projectperceel. Als gevolg van de werkzaamheden zal tijdens de uitvoeringsfase een deel van het foerageergebied verloren gaan. In de directe omgeving zijn echter voldoende geschikte graslanden voorhanden.

Tevens is na de kleiwinning voorzien dat de percelen wederom in agrarisch beheer worden opgenomen. Daarmee is de huidige situatie op termijn hersteld. Als extra verbetering van de percelen voor het toekomstige (weder)gebruik als agrarische grond, zullen de heggen rondom de percelen worden hersteld en/of gerealiseerd. Dat betekent op den duur een verbetering voor de natuurwaarden en de kansen voor de dassen in het gebied.

Voor de dassen in de burcht langs de Lambertusweg zijn deze percelen minder van belang, omdat de afstand tot de oostelijke burcht meer dan 700 meter bedraagt. Het aanliggende

gebied nabij de oostelijke dassenburcht en het tussenliggende gebied tussen de dassenburcht en de ingreeplocatie vormt bovendien prima foeragegebied voor de dassen.

De westelijke burcht ligt tegen de rand van het noordelijkste projectperceel. Ontgronding van een deel van dat perceel, rekening houdend met minimaal een bufferzone van 50 meter, leidt niet tot verstoring van de voortplantings- en rustfunctie van de burcht.

Het uitvoeren van de werkzaamheden zal dan niet leiden tot aantasting van de functionaliteit van voortplantings- of rustplaatsen van de das (Wnb art. 3.10, lid 1b).

Voorkómen van negatieve effecten

Er wordt gewerkt volgens de Gedragscode 'Zorgvuldig winnen Gedragscode Flora- en faunawet voor natuurbewust ontgronden Federatie, van Oppervlaktedelfstoffenwinnende Industrieën FODI (2e geactualiseerde versie, maart 2016).

Toetsing aan de Wet natuurbescherming

Verbodsbepalingen van de Wnb ten aanzien van grondgebonden zoogdieren worden mogelijk overtreden. Door rekening te houden met de bufferzone rondom de dassenburcht, zijnde minimaal 50 meter, c.q. 200 meter 's nachts, rondom de burcht, wordt verstoring van de das voorkomen.

Een ontheffing van de Wnb voor grondgebonden zoogdieren is niet aan de orde.

4.5 BROEDVOGELS

Wettelijke status

Bij uitvoering van de werkzaamheden dient rekening gehouden te worden met het broedseizoen van vogels, dat globaal loopt van maart tot en met juli. Tijdens het broedseizoen vallen namelijk bewoonde nesten onder de reikwijdte van artikel 3.1 van de Wnb en zijn daardoor beschermd.

Een nest is de plek die vogels vervaardigen om de eieren uit te broeden en de jongen te verzorgen. Voor een verdere aanscherping van het begrip 'nest' wordt onderscheid gemaakt tussen broedseizoenen en niet-broedseizoenen.

Nesten jaarrond beschermd

Van een aantal vogels is het nest jaarrond beschermd, dus ook buiten het broedseizoen. Zo vallen de nesten van roofvogels, uilen (met uitzondering van bosuil), gierzwaluw, grote gele kwikstaart, huismus, ooievaar en roek het hele jaar onder de definitie van 'voortplantingsplaats of rustplaats' in art. 3.1 van de Wnb¹. Deze nesten zijn, voor zover niet permanent verlaten, jaarrond beschermd.

Nesten beschermd tijdens broedseizoen

Nesten van de overige vogelsoorten vallen buiten het broedseizoen niet onder de definitie van 'nesten, rustplaatsen of voortplantingsplaatsen' zoals benoemd in artikel 3.1 van de Wnb. Ze worden namelijk het daaropvolgende broedseizoen niet weer in gebruik genomen en zijn buiten het broedseizoen niet van belang voor de instandhouding van de soort.

¹ De voormalige lijst van soorten met een jaarrond beschermd nest blijft vooralsnog onveranderd, met uitzondering van provincie Limburg, die een andere lijst heeft opgenomen in haar beleidsregels.

Aanwezigheid op de ingreeplocatie

Vogels met een vaste verblijfplaats zijn niet aangetroffen op de werklocatie.

Steenuil is wel gemeld van een boerderij aan de Veerstraat (zie kaart figuur 3 - net voor de kruising met de Neerveldstraat).

Kerkuil zou in het gebied aanwezig kunnen zijn. Het NDFF geeft geen broedlocaties op of nabij de werklocatie. Wel is een broedlocatie gelegen in de bebouwing van Middelaar.

Figuur 3. Meldingen steenuil uit NDFF (●).

Negatieve effecten van de voorgenomen ingreep

Potentieel geschikte broedlocaties voor vogels zijn voorhanden in bomen en struiken nabij de werklocatie, in schuurtjes, in nestkasten, etc.

Alleen het verlies van bomen nabij de te ontkleien percelen kan leiden tot verlies van mogelijke broedlocaties voor soorten met een vaste verblijfplaats (uilen en roofvogels). Die broedlocaties zijn nu niet aangetroffen maar kunnen in de komende jaren wel aanwezig zijn. Aangezien niet voorzien is om bomen en/of struweel te verwijderen zijn negatieve effecten op vogels met vaste verblijfplaatsen momenteel niet te verwachten.

Voor steenuil zal de nestlocatie nabij de boerderij aan de Veerstraat door de voorziene werkzaamheden niet verloren gaan. Het foerageergebied in de omliggende gronden van de boerderij, waaronder de graslanden nabij de boerderij, zullen evenmin verloren gaan.

Voorkómen van negatieve effecten

Nestlocaties van jaarrond beschermde soorten, roofvogels in bomen en/of steenuil op de boerderijlocatie, zullen niet verloren gaan. Negatieve effecten zijn dan ook niet te verwachten.

Om negatieve effecten ten aanzien van broedende vogels in het algemeen te voorkomen, dienen de werkzaamheden die leiden tot verstoring of verlies van nesten uitgevoerd te worden buiten het broedseizoen van de aanwezige broedvogels. Dat broedseizoen loopt globaal van maart t/m juli, maar in het kader van de Wnb wordt geen standaardperiode gehanteerd. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode.

In het voorliggende project zal het van belang zijn om buiten de broedtijd de te ontgleien percelen ongeschikt te maken voor broedvogels.

Dat kan door binnen de begrenzing van het werkterrein vegetaties kort te houden. Dergelijke maatregelen dienen uitsluitend voor het voorkómen van vestiging, niet voor het bestrijden van al aanwezige broedgevallen. Op deze wijze wordt voorkomen dat broedvogels gaan broeden op het werkterrein, waarna werkzaamheden ook in het broedseizoen kunnen plaatsvinden.

Toetsing aan de Wet natuurbescherming

Verbodsbepalingen van de Wnb ten aanzien van vogels worden niet overtreden, mits de voorgestelde mitigerende maatregelen worden getroffen. Een ontheffing van de Wnb voor vogels is daarmee niet aan de orde. Vervolgonderzoek is niet noodzakelijk.

4.6 REPTIELEN

Aanwezigheid op de ingreeplocatie

Uit de directe omgeving van de ingreeplocatie zijn geen archiefwaarnemingen bekend van reptielen. Mede op basis van het ontbreken van geschikte reptielbiotopen, zoals heide, heischrale graslanden of goed ontwikkelde bosranden op de ingreeplocaties (zijnde landbouwpercelen), kan worden aangenomen dat beschermde reptielen niet op de ingreeplocatie voorkomen.

Negatieve effecten van de ingreep

Het uitvoeren van de werkzaamheden zal niet leiden tot aantasting van de functionaliteit van voortplantings- of rustplaatsen van reptielen (Wnb art. 3.5, lid 4 en/of 3.10, lid 1b).

Voorkómen van negatieve effecten

Niet van toepassing.

Toetsing aan de Wet natuurbescherming

Verbodsbepalingen van de Wnb ten aanzien van reptielen worden niet overtreden. Een ontheffing van de Wnb voor reptielen is daarmee niet aan de orde. Vervolgonderzoek is niet nodig.

4.7 AMFIBIEËN

Aanwezigheid op de ingreeplocatie

- Uit de directe omgeving van de ingreeplocatie zijn geen archiefwaarnemingen bekend van amfibieën. Mede op basis van het ontbreken van geschikte amfibiebiotoop, zoals

voortplantingswateren, kan worden aangenomen dat beschermde amfibieën niet op de ingreeplocatie voorkomen.

Negatieve effecten van de ingreep

Het uitvoeren van de werkzaamheden zal niet leiden tot aantasting van de functionaliteit van voortplantings- of rustplaatsen van amfibieën (Wnb art. 3.5, lid 4 en/of 3.10, lid 1b).

Voorkómen van negatieve effecten

Niet aan de orde.

Toetsing aan de Wet natuurbescherming

Verbodsbepalingen van de Wnb ten aanzien van amfibieën worden niet overtreden. Een ontheffing van de Wnb voor amfibieën is daarmee niet aan de orde. Vervolgonderzoek is niet nodig.

4.8 VISSEN

Aanwezigheid op de ingreeplocatie

Van de ingreeplocatie zijn geen archiefwaarnemingen bekend van vissen. Mede op basis van het ontbreken van geschikte vissenbiotoop, zoals sloten en beken, kan worden aangenomen dat beschermde vissen niet op de ingreeplocatie voorkomen.

Negatieve effecten van de ingreep

Het uitvoeren van de werkzaamheden zal niet leiden tot aantasting van de functionaliteit van voortplantings- of rustplaatsen van vissen (Wnb art. 3.5, lid 4 en/of 3.10, lid 1b).

Voorkómen van negatieve effecten

Niet aan de orde.

Toetsing aan de Wet natuurbescherming

Verbodsbepalingen van de Wnb ten aanzien van vissen worden niet overtreden. Een ontheffing van de Wnb voor vissen is daarmee niet aan de orde. Vervolgonderzoek is niet nodig.

4.9 ONGEWERVELDEN

Aanwezigheid op de ingreeplocatie

Van beschermde dagvlinders, libellen of overige ongewervelden zijn geen populaties bekend op de ingreeplocatie en deze worden er ook niet verwacht. Reden daarvoor is dat de habitat-kwaliteit ter plaatse van de ingreeplocatie van marginale kwaliteit is, waardoor de locatie geen essentieel onderdeel uitmaakt van het leefgebied van beschermde ongewervelden. De gunstige staat van instandhouding van beschermde ongewervelden komt niet in gevaar.

Negatieve effecten van de ingreep

Is niet aan de orde.

Voorkómen van negatieve effecten

Is niet aan de orde.

Toetsing aan de Wet natuurbescherming

Verbodsbepalingen van de Wnb ten aanzien van ongewervelden worden niet overtreden. Een ontheffing van de Wnb voor ongewervelden is daarmee niet aan de orde. Vervolgonderzoek is niet nodig.

5 TOETSING WET NATUURBESCHERMING: ONDERDEEL GEBIEDSBESCHERMING

Voorbeeld geen kans op effect: De ingreeplocatie ligt ruim buiten de begrenzing van Natura 2000-gebieden. Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied Sint Jansberg ligt op 5 kilometer afstand van de ingreeplocatie.

Er is geen / een kans op externe werking door de geplande ingreep.

Effecten van stikstofuitstoot (NO_x) en -depositie op stikstofgevoelige habitats worden gezien de aard en duur van de werkzaamheden.

NADER TE TOETSEN IN AERIUS

6 CONCLUSIES

6.1 CONSEQUENTIES NATUURWETGEVING

Wet natuurbescherming – onderdeel soortenbescherming

- Het verspreidingsbeeld van beschermde soorten op de ingreeplocatie en binnen de invloedssfeer van de voorgenomen ingreep is voldoende actueel en volledig om (negatieve) effecten van de ingreep te kunnen beoordelen. Vervolgonderzoek is niet nodig.
- Binnen de invloedssfeer van de voorgenomen ingreep kunnen de volgende streng beschermde soorten voorkomen: steenuil. Verder dient gedurende het broedseizoen rekening gehouden te worden met broedende vogels in het algemeen.
- Binnen de invloedssfeer van de voorgenomen ingreep komt de volgende beschermde soort voor: das.
- Negatieve effecten voor de das worden voorkomen door een bufferzone van 50 meter rondom de burcht aan te houden.

Wet natuurbescherming – onderdeel gebiedsbescherming

- Natura 2000-gebied Sint Jansberg ligt binnen de invloedssfeer van de voorgenomen ingreep. Uit de voortoets blijkt dat significant negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen van het Natura 2000-gebied wel / niet zijn uitgesloten.
- Verdere toetsing en vergunningverlening zijn niet / wel nodig.

6.2 MITIGERENDE MAATREGELEN

- De werkzaamheden worden uitgevoerd buiten het broedseizoen (globaal maart t/m juli).
- Als het niet mogelijk is om buiten het broedseizoen te werken kunnen voorbereidende maatregelen worden getroffen om de ingreeplocatie voorafgaand aan het broedseizoen ongeschikt te maken voor vogels om er te broeden. Dat kan door binnen de begrenzing van het werkterrein (werkputten, grond- en materiaalopslag, parkeerplaatsen, etc.) bomen en struiken te rooien en overige vegetaties kort te houden. Dergelijke maatregelen dienen uitsluitend voor het voorkómen van vestiging, niet voor het bestrijden van al aanwezige broedgevallen. Op deze wijze wordt voorkomen dat broedvogels gaan broeden op het werkterrein, waarna werkzaamheden ook in het broedseizoen kunnen plaatsvinden.
- Werkzaamheden vinden alleen overdag plaats tussen een half uur na zonsopkomst en een half uur voor zonsondergang. Verstoring (licht en geluid) van nachttactieve dieren, zoals vleermuizen, wordt zo voorkomen.

6.3 VERVOLGONDERZOEK

Uit de quick scan is gebleken dat het verspreidingsbeeld van streng beschermde soorten op de ingreeplocatie en binnen de invloedssfeer van de voorgenomen ingreep voldoende actueel en volledig is om (negatieve) effecten van de ingreep te kunnen beoordelen. Vervolgonderzoek is niet nodig.

Met behulp van het rekeninstrument AERIUS dient te worden berekend wat de effecten van de ingreep zijn op stikstofgevoelige habitats en leefgebieden van soorten die zijn aangewezen voor Natura 2000-gebieden.

6.4 SAMENVATTING

In onderstaande tabel is een samenvatting gegeven van de resultaten van de quick scan. De kleuren geven aan of specifiek aandacht besteed moet worden aan de aanwezige natuurwaarden.

GROEN	geen problemen: de werkzaamheden kunnen zonder meer worden uitgevoerd.
ORANJE	mitigerende maatregelen: de werkzaamheden zijn gebonden aan een periode of wijze van uitvoer.
ROOD	vervolgonderzoek: bekende gegevens zijn onvoldoende actueel of volledig voor toetsing.
PAARS	ontheffing: voor uitvoering van de werkzaamheden is een ontheffing/vergunning nodig.

NATUURWAARDEN	NEGATIEVE EFFECTEN ALS GEVOLG VAN DE INGREEP	MITIGERENDE MAATREGELEN	ONTHEFFING NODIG?
WNB: SOORTENBESCHERMING			
Planten	Geen	Geen	Nee
Zoogdieren	Geen	Geen	Nee
Vleermuizen	Geen	Speciale verlichting toepassen indien relevant en deze afwenden van potentieel leefgebied.	Nee
Vogels	Geen	Vorbereidende werken buiten broedseizoen voor vogels (dat loopt van maart t/m juli), of mitigerende maatregelen treffen vóór aanvang broedseizoen.	Nee
Vissen	Geen	Geen	Nee
Reptielen	Geen	Geen	Nee
Amfibieën	Geen	Geen	Nee
Ongewervelden	Geen	Geen	Nee
WNB: GEBIEDSBESCHERMING			
Locatie ligt buiten Natura 2000-gebied, geen externe werking			

7 BRONNEN

- Nationale Databank Flora en Fauna, gegevensaanvraag 1 juli 2019.

8 BIJLAGE NATUURHERSTEL UITERWAARD MOOK-MIDDELAAR

Voorafgaand aan de oplevering is voorzien om de maasheggen te herstellen en uit te breiden. Daarmee is verbetering van de natuur te realiseren. Onderstaand worden de opties en kansen voor herstel van de natuur- en cultuurwaarden nader besproken.

Inleiding

Momenteel is de uiterwaard tussen Maas en Sint Jansberg grotendeels in agrarisch beheer. De in 1900 nog volop aanwezige hegge rondom en in de percelen zijn grotendeels uit het landschap verdwenen.

De Maasheggen vormen het oudste cultuurlandschap van het land. In het inmiddels herstelde heggenlandschap nabij Cuijk is te zien hoe het landschap er vroeger uit zag: een mozaïek van heggen, weides, drinkpoelen en oude knotbomen.

Daarbij hoort een grote verscheidenheid aan planten en dieren. Niet voor niets heeft de Maasheggen daarom sinds de zomer van 2018 de UNESCO mens en biosfeerstatus.

Middelaar en kleiwinning

Aanleg van heggen rondom én binnen de grotere te ontkleien percelen levert kansen op voor herstel van de oude cultuur- en natuurwaarden.

Met het aanleggen van heggen aan de randen van de percelen is er meer ruimte voor vogels, insecten en zoogdieren. De das is een van de meest in het oog springende soorten. De heggen vormen geleiding, mogelijk burchtlocaties en foerageergebied tegelijkertijd.

Voor de vleermuizen vormende heggen foerageergebied én geleidingszone door het gehele gebied. Dieren die hun verblijfplaats vinden in de bossen van de Sint Jansberg kunnen via het netwerk van heggen in het gebied foerageren.

Daarbij is ook te mogelijkheid om de verkaveling terug te brengen naar een kleinschaliger niveau. Met het weer terugbrengen van grote akkers naar kleinere percelen, door het aanbrengen van heggen langs de perceelsranden, nemen de natuurwaarden meer dan evenredig toe. Indien er mogelijkheden zijn om buiten de te ontkleien percelen ook nog te werken aan het herstel van de heggen in de gehele uiterwaard is dat natuurlijk en evident een sterke verbetering van de algehele natuurwaarden.

Ruigte en kruidenrijk gras langs perceelranden

(Nog) meer natuurwinst is te behalen door aansluitend naast de heggen een strook bloemrijk grasland te ontwikkelen. Voor veel soorten die in de heggen leven is daarmee een grote verruiming van het voedselaanbod te realiseren. Zo zal de sleedoornpage naast de ei-afzet op jongere sleedoornstruwelen ook kunnen profiteren van het nectaraanbod in de kruidenrijke graszone. Vogels zullen op hun beurt in deze zone insecten kunnen aantreffen.

Indien er mogelijkheden zijn om een volledig of gedeeltelijk deel van een perceel om te zetten in een kruidenrijk grasland (en daar de afwerking op af te stemmen), biedt dat een kern voor vestiging van natuurwaarden in het gebied.

Natuurbeleving

Struipaden kunnen voorzien in extensieve recreatie in de uiterwaard van Mook-Middelaar.